

Kincünk a föld

Az agrárium megélhetést ad, életteret jelent, ott van az emberek hétköznapijaiban, ízlelhető minden falat kenyérben, minden korty tejben, minden szelet szalámiban és minden szem gyümölcsben. Értéket teremtett és értéket őrzött szélsőséges társadalmi körülmények között is. Biztosítani képes Magyarország élelmiszerellátását, gazdasági és társadalmi beágyazottsága miatt egyik fontos tényezője a nemzetgazdaságnak. Hogy ez mekkora kincs, azt csak az érti meg, aki hűján van mindezeknek. Elég körültekinteni a világban, és láthatjuk, hogy mekkora gondot okoz az élelmezésbiztonság megteremtése más országokban. A Magyar Szocialista Párt azt a célt tartja szem előtt, hogy az agrárium megőrizhesse ezt a mindannyiunk számára különleges képességét és az utánunk következő nemzedékek is élvezhessék mindazt, amit ma nekünk nyújtani képes.

Az agrárium nem csak a társadalomban betöltött jelentős szerepe miatt speciális nemzetgazdasági ágazat, hanem szakmai összetettsége miatt is. **Ötvöződik benne az ember alkotta technológia, illetve a természeti környezet, az élő biológiai közeg, valamint az ipar által létrehozott szerves és szervetlen anyagok sokasága.** A termelőtevékenysége nem pontszerűen koncentrálódik, hanem a vidéki területeken térben szétterülve, emiatt a mezőgazdaság társadalmi, szociális és gazdasági dimenziói túlmutatnak az ágazaton. Az agrárgazdaság hosszú termelési lánc, melyben az alapanyagelőállításban több százezer ember, élelmiszerfogyasztóként pedig a hazai lakosság egésze érintett. Emellett a szociológia és a közgazdaságtan, az érzelem és az értelem összetett elegye.

A Magyar Szocialista Párt javaslataiban markánsan megjelenik az együttműködés fontossága, mint szolidaritási elem, a környezeti fenntarthatóság, mint a társadalom számára fontos jövőkép és az igazságosabb jövedelemelosztásra való törekvés, mint szociális szempont. Megoldást ajánlunk a legfontosabb szakmai és politikai vitákra, mint a kiscgazdaságok támogatása vagy a nagyüzemek fejlesztése, intenzív termelés vagy fenntartható fejlődés, exportorientáltság vagy a hazai ellátás elsődlegessége, megfizethetőség vagy minőség, üzleti haszon vagy társadalmi értékek.

A csend hangjai

A 2010 óta tapasztalható csend (a földszerzés botrányos körülményei kivételével) a stratégiai kérdésekben történt lemaradást takarja. Hiába nőtt folyó áron a kibocsátás, a hozzáadott érték, az ágazati jövedelem, a

beruházások értéke, a prosperitás alapjaiban kérdőjelezhető meg. Nincs érdemi előrelépés az élelmezésbiztonság, a vízgazdálkodás területén, egyre több kritika éri a Fidesz-KDNP kormány ellenállását a fenntartható, környezeti szempontokat figyelembe vevő programokkal szemben. A vidékfejlesztés társadalompolitikai feladatainak háttérbe szorulása ráadásul űrt hagyott maga után, a 2021. januári ébredés, vagyis az az ígéret, hogy a költségvetés többet fog fordítani majd rá, ezt nem pótolja.

1) Mezőgazdasági termelésünk – súlyos szerkezeti torzulás mellett – csak a rendszerváltást megelőző szinten van 2020 végén is: bár növénytermesztésünk volumene a 80-as évek végén mért értéket mintegy 15 százalékkal meghaladja, állattenyésztésünk bruttó termelési indexe 25 százalékkal alacsonyabb. Uniós csatlakozásunk óta nem sikerült felzárkóznunk a nyugati országokhoz, sőt 2016 óta lemaradásunk ismét nő¹. Az utóbbi években legfőbb régiós versenytársunktól, Lengyelországtól² is leszakadtunk, az egy hektárra jutó, vásárlóerő-paritáson mért folyóáras kibocsátásban és a hozzáadott érték tekintetében is felülmúlják a magyarországi mutatókat 2017 óta.

2) Versenyképességünk nem javult, a mezőgazdasági termelés támogatások nélkül veszteséges lenne. Az elmúlt időszakban az ágazat beruházásainak volumene folyó áron nőtt, a növekedés mértéke azonban elmarad attól, amit a jelenlegi finanszírozási környezet, a kedvezményes beruházási hitelek és a vállalkozások pénzügyi helyzete lehetővé tenne. A komplex fejlesztések helyett a beruházások jellemzően növénytermesztési célt szolgáló, innovációt nem tartalmazó eszközök beszerzésében csúcsosodtak ki. Nincs a szektor egészének kiegyensúlyozott fejlődését megalapozó stratégia, melybe az egyes fejlesztési támogatási programok beilleszthetők lennének. A támogatásokkal megvalósuló beruházások csupán a támogatott gazdaság fejlődését eredményezik, és nem hozzák magukkal a szektor általános fejlődését. Ennek oka a már középtávon sem kiszámítható működési környezet, valamint a meglévő diszkrimináció, ami a tőkeerős, banki szempontból hitelképes, jellemzően társas vállalkozások beruházási aktivitását nem csak csökkenti, hanem rossz irányba is formálja. Ezért nem tud érdemben elterjedni a környezetvédelmi aggodalmakra lényegében teljeskörűen választ adó – és az EU zöldkövetelményeit kielégítő – precíziós technológia, ami csak megfelelő üzemméret mellett lehetséges. Nincsenek jelen a 21. századot

---

¹Árfolyamhatástól megtisztított, vásárlóerő-paritáson mért folyóáras kibocsátás alapján.

²A lengyel mezőgazdaság elmúlt 15 éves fejlődése világviszonylatban is látványos. Jelentősen javult a hatékonyság, megnövekedett a kibocsátás, a termelő kapacitások hatékony gazdaságokban összpontosulnak, a támogatáspolitikai a pénzügyileg is versenyképes termelést ösztönözi, a piacpolitikai intézkedéseik pedig hatékonyan védik a termelőket.

képviselő, a mesterséges intelligencia és a hálózatba kapcsolódás előnyeit kiaknázó, az erőforrásokat és a ráfordításokat a leghatékonyabban optimalizáló technológiák sem.

3) Magyarországon a földhasználat és földtulajdon végletesen elvált egymástól. A magyar földtulajdon a hazai szabályozás okán szinte kizárólag magánszemélyek kezében koncentrálódik. Mintegy hárommillió földtulajdonos van, az egy személyre jutó átlagos földterület nagysága – igaz, jelentős szórással – alacsony. A tulajdon és a használat történelmi okok miatt elválik egymástól. A termelőtevékenység 45%-a bérelt földeken valósul meg, a mezőgazdasági termelés mintegy 60%-a köthető ezekhez a területekhez. A gazdálkodó szervezetek azonban kizárólag bérelt földön folytathatják a tevékenységüket. A földszabályozás viszont mindmáig adós a hosszútávú és kiszámítható bérleti jogviszonyokat támogató bérlővédelmi rendszerrel. Ez az egyik legfőbb gátja a versenyképesség javításának.

A jelenlegi földbirtokpolitika jelentős mértékben beavatkozik az árutermelés piaci viszonyaiba, az elővásárlási és előhaszonbérleti sorrend diszkriminatív jellegével, de a tulajdonimaximum-korlátokkal is. Ezek mindenkori alkalmazása folyamatos vita tárgya az agráriumban, és ez bizonytalanná teszi a termelés tervezhetőségét. Az osztatlan közös földtulajdonok birtokosainak száma – elsősorban az öröklések miatt – egyre csak nő, és erre a problémára a Fidesz-KDNP kormány kezdeményezésére 2020-ban elfogadott törvény helytelen megoldást nyújt. Ennek következtében embereket megfosztanak tulajdonuktól, miközben akadályozzák a versenyképes tevékenységet.

4) A vírusjárvány előtti időben tapasztalt gazdasági növekedés, a bővülő fogyasztás a magyar agrárium számára nem jelentett nagyobb piacot, jellemzően importból kielégíthető többletkeresletet generált, Emellett a növekedéssel együtt járt a munkaerőhiány a mezőgazdaság alacsony jövedelmezősége miatt. Ezt a feszültséget az élők munkát kiváltó beruházásokkal lehetett volna feloldani, de erre nem került sor. Ugyan a laza monetáris politika alapvetően beruházásösztönző, az ágazati beruházások mégis elmaradtak a lehetséges és kívánatos szinttől. Ennek egyik oka, hogy a jelenlegi támogatási rendszer diszkriminatív, másrészt a pályázati és intézményrendszer átalakítása miatt a benyújtott pályázatok elbírálása rendkívül vontatott, sokszor az egy évet is meghaladja az eljárás időtartama. Az ezen időszak alatt bekövetkezett jelentős költségnövekedés – a nemzetgazdaság többi ágától eltérően – az agrártermelőknél nem kerül kompenzálásra. Ugyancsak a beruházások ellen hatott a szabályozási,

jogalkotási tevékenység okozta kiszámíthatatlanság, ezen belül is a kiemelten a földforgalmi törvény által előidézett földhasználati bizonytalanság.

5) Termelési láncaink széttöredezettek, feldolgozói képességünk gyenge, a termelői kiszolgáltatottság nagy. Míg a felhasznált anyagok előállítása, a mezőgazdasági gépgyártás és -forgalmazás, illetve a terményeket felvevő feldolgozó, kereskedői oldal koncentrált, a mezőgazdasági termelők elaprózódtak. Ez lehetetlenné teszi, hogy érdekeiket megfelelő módon érvényesíteni tudják. Magyarországon nagyon kevés olyan, meghatározó erővel bíró termelői együttműködés jött létre, amely képes érdemben ellensúlyozni az ágazat jellegéből fakadó atomizált szerkezet jelentette hátrányokat, és valós alkuerőt megjeleníteni a feldolgozók, kereskedők irányába. **Élelmiszeriparunk tőkeszegény és alacsony hatásfokú, valamint nemzetközi mércével tekintve ugyancsak elaprózott.** Egyes szűk szegmensektől eltekintve versenyképes áron nem képes sem minőségben, sem volumenben a multinacionális kiskereskedelmi szektor számára megfelelő árualapot előállítani. **Részben a feldolgozóipari hiányosságok miatt agrárkivitelünkben a feldolgozatlan és az elsődleges feldolgozottságú termékek a meghatározók.**

6) Természeti adottságaink alapvetően jók, ugyanakkor a magyarországi klíma kiszámíthatatlansága – hőmérsékleti szélsőségek, csapadék egyenetlen eloszlása – miatt a gazdálkodók a termelés biztonságát növelő, költséges beruházásokra kényszerülnek. A hátrányok agrotechnikai és -technológiai fejlesztésekkel, valamint innovációval kompenzálhatók, azonban a beruházni képes szereplőket elriaszthatja ettől befektetett tőkéjük megtérülésének bizonytalansága. Klimatikus viszonyaink elsősorban a szántóföldi tömegtermékek előállítására tesznek minket alkalmassá. Erre azonban birtokszerkezetünk, földhasználati viszonyaink nincsenek tekintettel, ami korlátozza jövőbeni versenyképességünket is. A közösségi vámhatárok révén az EU belső piaca egyelőre védett, azonban nem lehet eltekinteni azoktól a versenyhatásoktól, amit a környező harmadik országok fejlődő növénytermesztési eredményei jelentenek.

7) A mezőgazdaság kibocsátásának több mint 60%-át a növénytermesztés adja. A növénytermesztés termelési színvonala – különösen az olajos növényeket érintően – javult az elmúlt öt évben, ugyanakkor a termésbiztonság növeléséhez szükséges öntözés csökkent. Ennek következtében az ágazat időjárásnak való kitettsége továbbra is

rendkívül magas, és tervezhetetlen a gazdálkodás. **A termelési szerkezet egyoldalú, a fajtaváltás lassú. Termésátlagaink összességében alacsonyak, és nagy területi szórást mutatnak.**

8) Az állattenyésztés részaránya 10 éve szűk sávban ingadozik, nem sikerült elmozdulnia a rendkívül alacsonyan stagnáló állapotából. A stagnálás is csak a fajlagos mutatók javulásának köszönhető, mert az elmúlt 10 évben a hús- és kettőshasznosítású szarvasmarhák állományának kivételével az állomány csökkenésének lehettünk tanúi. Az állattartás ma már a gazdasági társaságok kezében összpontosul, a kistermelői állattartás visszaszorult. A korszerű, hatékony termelésre képes telepek száma mégis alacsony, sok esetben csak a támogatásoknak köszönhetően tartható fenn a termelés. A nagyarányú áringadozások, a piaci környezet kiszámíthatatlansága, a sertés- és baromfiágazatot sújtó járványok, a feldolgozó koncentráció miatti korlátozott értékesítési lehetőségek, valamint az állatjóléti és állategészségügyi szabályok szigorodása miatt az állattenyésztési ágazat helyzetének szinten tartása is jelentős erőfeszítést igényel.

9) A Fidesz-KDNP-kormány 2021. januári döntése megígéri azt, amit az MSZP 2012 óta követelt: **a magyar költségvetés járuljon hozzá a vidékfejlesztéshez, s ne csak az EU-támogatásokat használják erre. A Fidesz ezt a többlettámogatást most is csak a jövőre nézve ígéri, hogy ezzel kampányolhasson, de a következő kormányra terheli ennek költségvetési terheit, hiszen döntően csak 2023-tól kerül sor a megemelt vidékfejlesztési támogatások kifizetésére.**

Az Európai Unió 3057 millió euró vidékfejlesztési forrást biztosít Magyarországnak. Ez (360 Ft/euró árfolyammal számolva) mintegy 1100 milliárd forint. Ebből 25 %, azaz 275 milliárd forint kerül átcsoportosításra a földalapú támogatásra. A fennmaradó 825 milliárd forinthez ígér 80 százalékos társfinanszírozást a kormány, vagyis minden uniós 20 eurócentet 80 eurócenttel egészít majd ki. (Állítólag ezen értelmezést az EU előzetesen nem kifogásolta, hogy ez véglegesen elfogadásra kerül-e, az majd csak a KAP Stratégiai Terv jóváhagyásának menetében fog kiderülni.) Így a hét év alatti 3300 milliárd forintos nemzeti támogatással együtt 4125 milliárd forint forrás áll majd rendelkezésre.

Mint ahogy fentebb szó volt róla, **az uniós vidékfejlesztési források 25 százalékát a kormány a jövedelemtámogatások növelésére tervezi átcsoportosítani, ami tehát nem a magyar költségvetést terheli. Ez lényegében nem több, mint az EU által csökkentett földalapú támogatás értékének fenntartása. Ezt a hektáronként 80-85 ezer forintot már 2021-**

ben is tudják fizetni, így megőrizhető a támogatás ciklus elejei értéke, az akkori 70 ezer forint/hektár.

10) **Az intézményrendszer jelen formájában nem képes hatékonyan ellátni a feladatát.** A tevékenységek egy része beintegrálásra került a kormányhivatalokhoz, más részük pedig független hivataloknál található. Komoly működési zavarokhoz vezet a jogszabályok, utasítások sokszor akár megyénként eltérő értelmezése. Bénítja, sok esetben a működőképességet veszélyezteti a kifizető ügynökség Államkincstár alá történő besorolása. A folyamatos átszervezések (egyik hivatalból a másikba, egyik városból a másikba) jelentős tudás- és tapasztalatkiáramlást eredményeztek a szakmai közgazgatás intézményeiből, ennek negatív hatása az ügyfelek mindennapos tapasztalata. A pályázati elbírálás hosszú ideje alatt esetenként radikálisan megváltozott piaci környezet nagy mértékben nehezíti a pályázók eredeti céljainak eredményes megvalósítását.

Közös Agrárpolitika

Az agráriumban a fő keretet az Európai Unió Közös Agrárpolitikája adja, melynek szabályrendszere a következő években közvetlenül meghatározza az egyes tagállamok cselekvési lehetőségeit. Az agrárium fejlesztése a meglévő keretekhez való igazodáson, a keretekben meghatározott mozgástér optimális kihasználásán múlik. A piac természetesen nem változatlan, de az agrárium szabályozása úgy alakítható, hogy a gazdálkodók számíthassanak arra, hogy rendelkezésükre állnak olyan eszközök, amelyeket igénybe vehetnek az időlegesen kialakuló nehéz helyzetekben is.

A magyar agrárium képes az egyes ágazatokat érintő teljes termékpályák integrálására, azaz képes a növénytermesztésen és az élelmiszer-alapanyag előállításán túlmenően a hazai állattartást és az élelmiszer-feldolgozást is hatékonyan működtetni. Az agrárium számára a különböző gazdálkodási formák, a különféle vállalkozási méretek, a sokszínű ágazati termelés és termékelőállítás, a diverzifikált tevékenység jelenti a legkedvezőbb struktúrát a magas színvonalú működéshez.

Gazdálkodj okosan!

A Magyar Szocialista Párt a versenyképesség javítását, a hatékonyság növelését javasolja, hogy Magyarországon modern, európai agrárgazdaság jöhessen létre. A szűken vett mezőgazdasági tevékenységet nézve lemaradásunk egyik fő oka ugyanis, hogy a magyar termelési

szerkezetben azok a termékek szerepelnek döntő súllyal, amelyek hozzáadott értéke relatíve alacsony, ráadásul ezen termékeinket is közepes termelési színvonalon állítjuk elő.

1) **A Magyar Szocialista Párt a versenyképesség javítását a hozzáadott érték növelése révén javasolja elérni, és ezt megalapozó támogatást kíván biztosítani.** A termelési szerkezet változtatása nélkül ez kizárólag az egységnyi kibocsátásra vetített ráfordítások csökkentésével érhető el, illetve azzal, ha a termelést is növelni tudjuk – erre esélyt ad, hogy hozamainkat illetően számos ágazatban jelentős elmaradásban vagyunk. Az értékesített termékmennyiség növekedése elsősorban az állati termékek terén és a zöldség-gyümölcs ágazatban lenne kívánatos, de ez csak korszerű technológiával lehetséges. **Növelni javasoljuk a mezőgazdasági termékek feldolgozottsági fokát, javítani az élelmiszerfeldolgozás hatékonyságát, és támogatni az élelmiszeripar modernizációját.** Ugyanakkor ösztönözni kell a belföldi élelmiszerfogyasztás növelését, elsősorban a tejtermékek és a hazai gyümölcsök tekintetében, mert ezeknek nincs exportpiacuk. Emellett indokolt kihasználni a mezőgazdaság és a vidék adottságait a zöld energiák nagyobb arányú előállításával is.

2) **A Magyar Szocialista Párt a sokszínűség, diverzifikáltság és heterogenitás növelését javasolja.** A sokszínű és változatos agrárium rugalmasságot és alkalmazkodó képességet is jelent, képességet arra, hogy igazodjon a változó világ kihívásaihoz. **Az az ország, ahol sok minden megtermelhető, és melynek gazdasága szinte mindenféle termék feldolgozására is képes, jó eséllyel indulhat versenytársaival szemben.** Az az ország tudja az ágazati versenyt sikeresen megvívni, amelyik képes rugalmasan igazodni a változó igényekhez, lehetőségekhez, ugyanakkor kiszámítható működési feltételeket is tud biztosítani a termelőknek. Ez persze akkor eredményes, ha elsősorban olyan termékeket termelünk és gyártunk, amelyek hagyományosak, és amelyekről tapasztalatokkal rendelkezünk. Az ágazati sokszínűség nem feltétlenül azonos az üzemileg egyes gazdálkodási tevékenységgel. Az agrárium egyes szereplőinek specifikálniuk kell tevékenységüket és erőforrásaikat, a saját egyedi lehetőségeikhez igazodva kell összpontosítani arra a néhány (általában 2-4) fő tevékenységre, amelyet magas színvonalon, költséghatékonyan és piacképesen tudnak folytatni. Ezt egészíthetik ki azok a vállalkozások, amelyek képesek arra, hogy integrálják a tevékenységükhöz kapcsolódó termékpályák legkülönbözőbb elemeit.

3) Lemaradásunk egyik fő okának megszüntetéséhez a Magyar Szocialista Párt szerint segíteni kell az innováció széles körű megjelenését. Ehhez szükség van a hálózatba kapcsolt és adatalapú döntéstámogatással megvalósuló precíziós technológiák, valamint a robotizációt, digitalizációt középpontba állító beruházások ösztönzésére. A gazdálkodók jelenleg a birtokukban lévő eszközök (elsődlegesen digitális) képességeinek átlagosan csak 25%-át használják ki. Az oktatás és a tanácsadás ma fontosabb, mint a beruházás támogatása, mert jelenleg a technológia megvásárolható, az alkalmazáshoz szükséges tudás viszont korlátozottan áll rendelkezésre. **Különösen kiemelt figyelmet javaslunk fordítani az állattenyésztés, a zöldség- és gyümölcstermelés, valamint az élelmiszer-feldolgozás modernizálására.** Az innovációk elterjedéséhez a mezőgazdasági beruházásoknak hitelkamat-, hiteldíj-, valamint ehhez kapcsolódóan kezességvállalási díjtámogatást javaslunk nyújtani. Ezeket vagy csoportmentességi rendelet alapján, vagy az EU-val egyeztetett nemzeti támogatás formájában érdemes nyújtani.

4) A Magyar Szocialista Párt javasolja, hogy **kiemelt támogatást kapjanak a minőségi termelést folytató, magas hozzáadott értéket előállító, az ágazat szereplőinek kiszámíthatóságot és biztonságot nyújtó szerveződések, amelyek tagjai termelési közösségben próbálnak megfelelni a kihívásoknak.** Ezzel javasoljuk erősíteni az aluról jövő kezdeményezéseket, segíteni – a támogatott időszak letelte után is – az életképes termelői csoportokat, valamint az ártárgyalások terén különleges jogosítványokkal rendelkező termelői szervezeteket.

A termelői kiszolgáltatottság alapvetően önszerveződéssel, a fogyasztói tudatosság növelésével (magyar termékek preferálásának ösztönzése) és jogszabályi előírásokkal csökkenthető. Számos jogszabály próbálja már ma is korlátozni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat, de ezek betartatása még nem megfelelő, a hatóságok fellépése nem elég hatékony, sok esetben nem kényszerítik ki a jogszabályok gyakorlati alkalmazását. A szerződéses kapcsolatokban a feldolgozók és kereskedők gyakran visszaélnak az erőfölényükkel, a kiszámítható értékesítési kapcsolatok aránya igen alacsony. Ezt a hosszú távú szerződéses kapcsolatok kiemelt támogatásával tartjuk szükségesnek javítani. Bár a fogyasztói tudatosság növelésével csak hosszabb távon érhetőek el eredmények, de az erre irányuló munkát is folytatni, erősíteni kell.

Az MSZP álláspontja szerint a szerveződésekben érhetőek el azok a célok, amelyek a gazdasági szempontok és a társadalmi elvárások összehangolását

fejleszteni, az ágazati fejlődés és a kockázatkezelés ellentmondásait feloldani képesek. A szerveződéseknek több formája is megvalósítható, a tevékenység jellegéhez, hagyományaihoz, piaci környezetéhez és az adott közösség döntéseihez igazodva:

- termelési szerveződés integráció vagy termeltetés formájában;
- értékesítési és beszerzési szerveződés termelői csoport vagy termelői szervezet formájában;
- vertikális szerveződés szakmaközi szervezetek és azok önszabályzó megállapodásainak formájában;
- kiemelt minőségű (márkázott) termék-előállítás érdekében végzett szerveződés egy önkéntes és elismert szakmai szabályrendszerhez való csatlakozás formájában;
- szakmai szerveződés egy közösségi szabályrendszerhez való csatlakozás formájában;
- piaci kockázatokat csökkentő szerveződés egy közösségi pénzügyi alap működtetéséhez való csatlakozás formájában.

Az állami erőforrások felhasználásával azokat érdemes támogatni, ahol az egyes szerveződésekhez tartozó szereplők és az agrárium fő céljai egyezők. Az MSZP a következő eszközöket javasolja a szerveződések vagy az őket alkotó egyes szereplők támogatására:

- termelői csoportok és termelői szervezetek létrehozásának, összeolvadásának és működésének közvetlen pénzügyi támogatása;
- a termelési, értékesítési és a márkázott-termék-előállítási szerveződési formához kapcsolódóan magasabb fejlesztési támogatási intenzitás az alapintenzitáshoz képest;
- a termelési, értékesítési, a márkázott-termék-előállítási és a szakmai szerveződési formákhoz kapcsolódóan pozitív megkülönböztetés bármilyen fejlesztési pályázatnál;
- a nemzeti támogatások igénybevételénél legyen feltétel, hogy az igénylő legyen tagja valamelyik szerveződésnek;
- az államilag támogatott kedvezményes hitelek odaítélésénél is legyen feltétel, hogy az igénylő legyen tagja valamelyik szerveződésnek;
- a nonprofit jellegű szerveződések működési támogatása;
- közösségimarketing-programok megvalósításának támogatása kereskedelmi, márkázott-termék-előállítási, szakmai és piaci

szerveződésekén keresztül.

A fenti intézkedésektől az várható, hogy 4 éven belül az alapanyag-termelés volumenének – ágazattól függően – 35-80%-a integráltan és szervezett piaci keretek között jelenik meg a feldolgozásban, a termék-előállításban, illetve az értékesítésben.

3) Az előttünk álló időszak támogatási, szabályozási keretrendszerét a Közös Agrárpolitika határozza meg, ugyanakkor az is igaz, hogy az új KAP a tagállami mozgáster bővítésével számos kérdést nemzeti hatáskörbe utal. **A Magyar Szocialista Párt támogatja a vidékfejlesztési program nemzeti társfinanszírozásának érdemi emelését, mivel csak így biztosítható kellő forrás a felzárkózást, hatékonyságnövelést szolgáló beruházásokhoz, fejlesztésekhez.** Erre ugyanis feltétlenül szükség van, mert a környezet- és éghajlatvédelmi intézkedések erősítése a támogatási szerkezet átalakításával, miközben az uniós prioritások eltolódása reálértéken a KAP forrásainak csökkenésével jár.

Aggodalomra ad okot, hogy az ehhez kapcsolódó döntéseket még a Fidesz-KDNP kormány fogja meghozni és az EU-val egyeztetni. Ha nem biztosítják, hogy a forrásokhoz minden termelő – amennyiben vállalja az előírt feltételeket – diszkriminációmentesen hozzáférhessen, akkor az rontja a hazai agrárium versenyképességét, mert a gazdálkodó egységek szétdarabolásához vezet, ami rontja a termelés hatékonyságát. **A Magyar Szocialista Párt ezért a diszkrimináció határozott elutasítását tartja szükségesnek. A támogatási rendszerben biztosítani kell az árutermelők hatékonyságát javító – egységes elvek alapján meghozott – intézkedések prioritását.** Az árutermelő szektor sokszínűségét meg kell őrizni, szereplői számára diszkriminációmentesen kell biztosítani a hatékonyságot és versenyképességet szolgáló beruházásokhoz való hozzáférést.

Az új vidékfejlesztési programban a versenyképességet javító, a fenntarthatóságot elősegítő beruházásokat javasoljuk előnyben részesíteni és a termeléshez kötött támogatásokat a lehetséges maximális szinten alkalmazni, úgy, hogy azokat minden, jelenleg is támogatott ágazat igénybe vehesse. Támogatni javasoljuk a fiatal gazdálkodókat, és azt is, hogy maximális mértékben éljünk a kistermelői támogatási rendszer adta lehetőségekkel.

Két jó barát

A Magyar Szocialista Párt a környezetvédelmi szempontok érvényesítését javasolja az agráriumban. Azt javasoljuk, hogy az élelmiszer-előállításban tartsuk fenn a GMO-mentességet, óvjuk a

természeti értékeket, és a jelenleginél sokkal szélesebb körben alkalmazzuk a biogazdálkodást. Az Európai Unió zöld irányváltása alapvető hatással lesz a mezőgazdasági ágazat jövőjére. A mezőgazdaság számos területen (tájfenntartás, kultúrállapot biztosítása) jelentős pozitív környezetvédelmi hozzájárulást tesz már ma is. **Az eddig megismert és várható előírások – növényvédőszeres, műtrágyahasználat korlátozása – szükségszerűen a termelési szerkezet és módszerek átalakítását kényszerítik ki, aminek ma már csak az ütemezése a kérdéses.**

1) A környezet- és természetvédelmi elvárások teljesítését és az agrárium versenyképességét a **precíziós technológiák elterjesztésének támogatásával javasoljuk biztosítani – ez szolgálja a hazai élelmiszerellátás biztonságának garantálását és az ágazatban rejlő potenciál kihasználását.** Ennek azonban együtt kell járnia a zöld követelmények miatti jövedelemkiesés és költségnövekedés kompenzálásával. Egyrészt így őrizhető meg, javítható a termelési színvonal, másrészt pedig így biztosítható a kultúrállapot fenntartása és a vidéki lakosság helyben történő foglalkoztatása.

2) A felszíni és a felszín alatti vizek szakszerű és környezetbarát felhasználását, gazdasági potenciáljának kihasználását kulcskérdésnek tartjuk az agrárium fejlődése érdekében. **A Magyar Szocialista Párt a vízgazdálkodási műtárgyak és a csatornahálózat felújítását, kialakítását szolgáló projektek számának, illetve az ezekhez felhasználható pénzüsszeg nagyságának növelését javasolja.** A vízminőség védelme mellett kiemelt fontosságú, hogy a klímaváltozás miatt növekvő öntözési igények minél nagyobb mértékben kielégítésre kerüljenek. Ehhez biztosítani kell a vízvisszatartás infrastrukturális feltételeit, és támogatni a helyi – csapadék- és egyéb – víztározók létesítését. Később nagyobb beruházásigényű csatornák, tározók, öntözőfürtök építésére is kerüljön sor. Kezdeményezzük a Duna-Tisza közti homokhátság vízellátását biztosító projekt elindítását, a Jászsági Főcsatorna megépítését, és más, az Alföld jobb vízellátását biztosító beruházások megkezdését is.

3) **A Magyar Szocialista Párt intézkedéseket javasol, hogy az agrárterületekhez kötődő élővilág ijesztő mértékű elszegényedését megállítsuk, és annak változatosságát helyreállítsuk a 2010-es szintre.** Az EU elfogadott Biodiverzitás Stratégiája a 2030-ig terjedő időszakra 50%-os növényvédőszer-, 20%-os műtrágyahasználati csökkentést irányozott elő, miközben az ökológiai gazdálkodás területét 25%-ra tervezi növelni. A Fidesz-KDNP kormány ezzel nem értett egyet, de mi azt **javasoljuk, hogy 2023-tól csatlakozzunk az unió biodiverzitás-stratégiájához, hogy**

csökkenjen a vegyszerhasználat, és növekedjen azon területek nagysága, ahol ökológiai gazdálkodás folyik. Ezekkel az intézkedésekkel biztosítható a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása, az élelmiszerbiztonság fokozása és a klímavédelmi célok megvalósítása.

A vegyszerhasználat csökkentése érdekében:

- Növelni javasoljuk az ökogazdálkodás kedvezményeit, és támogatni az ökológiai alapú gazdálkodás terjedését.
- Az adott terület széleskörű környezeti ismeretében azt kell természetni, ami ott gazdaságosan és környezetbiztosan termelhető.
- Olyan monitoring rendszert javaslunk működtetni, amelynek segítségével éves szinten nyilvánosságra hozhatók az adott év vegyszerhasználati adatai.
- Olyan támogatási rendszert javaslunk bevezetni, amelyik a vegyszerhasználatot bünteti.

4) A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy 2030-ra emeljük 30%-ra az erdősültséget, és 2050-re 25%-ra az őshonos erdőborítottságot. Ezen erdők 25 millió tonna CO₂-ot fognak megkötni, s így teljesen kiváltják a közlekedésből, mezőgazdaságból, fűtésből és hálózat stabilizáló energiatermelésből maradó széndioxidkibocsátást. Az MSZP azt is fontosnak tartja, hogy az állami tulajdonban álló erdők elsősorban klímavédelmi célokat szolgáljanak, a külön jogszabállyal védett nyilvánítottak – a védett természeti területen (nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek) és a Natura 2000 területeken lévők – pedig elsődlegesen a biodiverzitás fenntartását szolgálják.

Az állami nyereségorientált erdészeti vállalatokat javasoljuk átalakítani erdőfenntartó nonprofit szervezetekké.³ Az új szervezetek feladata a biodiverzitás- és a klímavédelemmel kapcsolatos állami feladatok ellátása legyen. Az állami erdők, különösen a középkorú és idős állományok stressztűrő képessége igen magas, ezért hosszabb távú fenntartásuk mindennél jobban szolgálja a közcélokat. Ezért az állami erdők kezelését – ide nem értve az állam tulajdonában álló faültetvényeket – alapvetően a természetes folyamatokra alapozott, folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodással kell fenntartani.

---

³ Környezetvédelmi szakemberek szerint a nemzeti parkok területén lévő állami tulajdonú erdők vagyongazdálkodási jogát át kell adni a nemzeti park igazgatóságoknak, és a biodiverzitás megőrzése legyen az elsődleges cél.

Azt javasoljuk, hogy az őshonos fafajokból álló erdőkből kitermelt faanyag ne kerüljön erőművi felhasználásra. Azonnali hatállyal meg kell szüntetni azt, hogy rönkfával fűtenek erőműveket, és ezen értékes alapanyag külföldön történő értékesítésének jelenlegi gyakorlatát is. Elfogadhatatlan, hogy egy fában szegény országban kitermelt faanyag az erdőben gazdag szomszédok piacára kerüljön, ezzel szemben a hazai feldolgozás újbóli felélesztését kívánjuk támogatni.

4) A Magyar Szocialista Párt véleménye szerint a nagyüzemi állattartás klímahatásának csökkentése érdekében kedvezményekkel kell segíteni a metánkibocsátás csökkentését, a metán megfogásához szükséges technikák és technológiák elterjesztését, valamint ösztönözni kell a legeltetéses állattartást, az extenzív körülmények között tartható szarvasmarhák és juhok esetében. Újrakezdési támogatási rendszert kell kidolgozni és bevezetni azon gazdálkodók számára, akik legalább 10 hektáros, vagy annál nagyobb – jelenleg használaton kívüli – gyepen kezdenek el legeltetni. Emellett kutatásra, innovációra, technikára és technológiára lenne szükség, hogy a metánkibocsátás mérsékelhető legyen. További, a környezetvédelmet is szolgáló célprogram lehet a hígtrágya bioenergetikai célú hasznosítása.

Földet vissza...

A Magyar Szocialista Párt álláspontja, hogy a termőföldtulajdon a Magyarországon honos, magyar állampolgárok kezében van a legjobb helyen, de a földhasználatban érvényesülnie kell a gazdálkodók beruházási és működési biztonsággal kapcsolatos elvárásainak.

A termőföld és az erdők tulajdonjoga megszerzésének, valamint hasznosításának feltételeit, illetve korlátait sarkalatos törvények szabályozzák. **Az MSZP álláspontja, hogy a földforgalmi szabályozás esetleges módosításának jelentős társadalmi támogatással kell bírnia, mert a kiszámíthatóság a sikeres és versenyképes mezőgazdaság alapja.**⁴ Ugyanakkor létrehozni javaslunk egy hatékony bérlővédelmi rendszert, amelynek az alapja a hosszútávú bérelti szerződéses viszonyok jogszabályi védettségének és preferálásának megteremtése. A földtörvény szerinti állami elővásárlási jogot a termőföld védelme érdekében aktívabban kívánjuk alkalmazni, ehhez megfelelő nagyságú

---

⁴ Egyes szakértők szerint a föld tulajdonjogának megszerzését a természetes személyek számára általánosan, a társas vállalkozások közül pedig a mezőgazdasági tevékenységet folytatók számára lehetővé kell tenni, szerzési maximum és egyéb korlátozó feltételek megállapítása mellett. Olyan földszabályozást javasolnak, hogy racionálisan művelhető birtoktestek alakuljanak ki. Ennek keretében az osztatlan közös földtulajdon megszüntetéséről szóló törvényt hatályon kívül javasolják helyezni. Az ésszerű földhasználat kialakulásának érdekében ugyanakkor ösztönözni javasolják a birtokcserét, illetve a földhasználati jog cseréjét.

pénzügyi alapot javaslunk létrehozni. A szektor fejlesztése szempontjából elengedhetetlen ugyanis, hogy a földtulajdonosoké mellett a földet használók érdekei is megfelelő hangsúlyt kapjanak.

Egységes szakirányítást!

A gördülékeny támogatáskifizetés és a felmerülő problémák gyors és hatékony kezelése érdekében indokolt, hogy az irányító hatóságot és a kifizető ügynökséget egy szerv, az agrárminisztérium felügyelje. Az agrár- szakirányítás mai szétagoltsága jelentősen rontja az ágazati intézkedések hatékonyságát, gátolja a gyors beavatkozásokat. **Az agrárminisztérium felügyelete alá indokolt helyezni a földügyi intézményrendszert is.** Az állat- és növényegészségügyi intézmények felügyeletét javaslatunk szerint viszont a NÉBIH gyakorolja. **A falugazdász hálózat működtetését, az oktatási és szakképzési ügyeket állami irányítás alá javasoljuk vonni.**

Az elmúlt 10 évben leépültek az ágazati érdekegyeztető fórumok, ezeket újra létre kell hozni. Az előttünk álló – a gazdálkodási lehetőségeket alapjaiban átalakító – kihívásokra tekintettel széles körű, rendszeres egyeztetésekre van szükség az árutermelő szektor meghatározó szereplőit képviselő szervezetek részvételével. **Az agrárgazdasági kamarai tagságot önkéntessé vagy ingyenessé kell tenni. A termelői érdekképviseletek részvételével létre kell hozni az ágazati érdekegyeztető fórumokat.**

Melléklet

A Magyar Szocialista Párt javaslata agrárpolitikai intézkedésekre

Az agrárium két fő területe szerint csoportosítva

Ágazatfejlesztés	5%-os általános forgalmi adó az alapvető élelmiszerekre
	Integrált közösségi-, kistermelői- és fiatal gazdálkodói adókedvezmények, az előállított és forgalomba hozott termékvolumenre vetítve
	Fejlesztéshez kötött vízgazdálkodási adó- és díjkedvezmények
	Termeléshez kötött támogatások maximális alkalmazása és termelésalapú támogatási jogosultsági feltételek alkalmazása az állattartásban
	Kiemelt technológiai fejlesztési támogatások az állattartás, kertészet, vízgazdálkodás és vetőmagtermesztés területén
	Kiemelt marketingprogramok civil szervezetek bevonásával
	Deregulációs program végrehajtása
	Kedvezményes kamatozású fejlesztési hitelek indítása elsősorban az élelmiszer-előállításban
	Készlet (állat) fedezeti forgóeszköz hitelkonstrukció kidolgozása, közraktári lehetőségek bővítésével
	Tisztességtelen piaci magatartások elleni hatékony fellépés civil szervezetek bevonásával
	A vízgazdálkodás előtérbe helyezése
	Állatjóléti szempontok kiemelt érvényesítése támogatási eszközökkel
	Közösségi termelési programok, integrációk, biogazdasági mintaprojektek kialakításának és működtetésének támogatása
	Integrált, magyar vetőmagtermesztés kiemelt támogatása
Vidékfejlesztés	Foglalkoztatási adókedvezmények az állattartási és a kertészeti szektorokban
	Önkormányzatok bevonása a regionális értékesítésszervezésbe
	Átlátható hatósági és kifizető ügynökségi ügyintézés, rugalmas ügykezelés
	Állami termőföld-elővásárlási jog finanszírozási háttérének megteremtése
	Az erdészeti közmunkaprogram és települési energetikai célú biomasszaprogramok összevonása
	Helyi piacok és a Rövid Ellátási Programok céltámogatása
	Hagyományos, őshonos és tájjellegű állat- és növényfajták termesztésének és tartásának, biogazdasági mintaprojektek létrehozásának, illetve tudományos programokba történő bevonásának támogatása.
	Génbanktartalmak hasznosítására irányuló komplex kutatási programok támogatása
	Alternatív energia hasznosítására alkalmas üzemek fejlesztési támogatása (elsősorban biogáz)
	Települési minierőmű-program fejlesztési támogatása

Stratégiai célok szerinti bontásban

A hazai agrártermelés és az élelmiszer-előállítás termelési volumenének bővítése	<u>Szektorális adópolitika</u> (az agráriumban működő ágazatok és a vidéki gazdálkodás specialitásaihoz igazodó, az általános szabályoktól eltérő adófizetési és adókedvezményi szabályok kialakítása)	<i>Integrált-, közösségi-, kistermelői- és fiatal gazdálkodói adókedvezmények, az előállított és forgalomba hozott termék-volumenre vetítve</i>
		<i>5%-os általános forgalmi adó az alapvető élelmiszerekre</i>
		<i>Foglalkoztatási adókedvezmények az állattartási és a kertészeti szektorokban</i>
		<i>Fejlesztésekhez kötött vízgazdálkodási adó- és díjkedvezmények</i>
		<i>Közösségi piackockázati és kárenyhítési alapok befizetésének adókedvezménye</i>
	<u>Támogatásokon keresztül érvényesülő termelésösztönzés</u> (termékkibocsátáshoz és a termelés minőségi színvonalához kötött támogatási lehetőségek meghirdetése)	<i>Termeléshez kötött támogatások maximális alkalmazása és termelésalapú támogatási jogosultsági feltételek alkalmazása az állattartásban</i>
		<i>Kiemelt technológiai fejlesztési támogatások az állattartás, kertészet, vízgazdálkodás és vetőmagtermesztés területén</i>
		<i>Kiemelt marketingprogramok civil szervezetek bevonásával</i>
	<u>Fogyasztásösztönzés</u> (a magyar eredetű termékek iránti belföldi kereslet megerősítése)	<i>Önkormányzatok bevonása a regionális értékesítésszervezésbe</i>
		<i>Kedvezményes kamatozású fejlesztési hitelek indítása elsősorban az élelmiszer-előállításban</i>
<u>Hitelprogram</u> (a minőségi és szervezett, illetve integrált termék-előállítás finanszírozásának megteremtése)	<i>Készlet (állat és késztermék) fedezeti forgóeszköz hitelkonstrukció kidolgozása, közraktári lehetőségek bővítésével</i>	
	<i>Deregulációs program végrehajtása</i>	
<u>Termeléstámogató intézményrendszeri működés</u> (gazdálkodást segítő jogi és intézményi háttér kialakítása)	<i>Átlátható hatósági és kifizető ügynökségi ügyintézés, rugalmas ügykezelés</i>	
	<i>Az állami termőföld-elővásárlási jog finanszírozási háttérének megteremtése</i>	
	<i>Tiszteletlen piaci magatartások elleni hatékony fellépés civil szervezetek bevonásával</i>	
	<i>A vízgazdálkodás előtérbe helyezése</i>	
Környezet-védelmi és a gazdasági szempontok összehangolása	<u>Prioritási súlypontáthelyezés</u> (a mezőgazdaságból élők vegzálása helyett az ipari szennyezés veszélyei kezelésének előtérbe helyezése)	<i>Állattóléleti szempontok kiemelt érvényesítése támogatási eszközökkel</i>
	<u>Erdészeti intézkedések</u> (az erdővagyon minőségi gyarapítása, a közcélúság erősítése)	<i>Az erdészeti közmunkaprogram és települési energetikai célú biomasszaprogramok összevonása</i>
		<i>Helyi piacok és a Rövid Ellátási Programok céltámogatása</i>
Sokszínű, diverzifikált és heterogén tevékenység fenntartása	<u>A gazdálkodáshoz kapcsolódó vidéki életforma erősítése</u> (a gazdálkodási életképességet nem javító álcselkvés helyett valós és érdemi segítség nyújtás)	<i>Közösségi termelési programok, integrációk, biogazdasági mintaprojektek kialakításának és működtetésének támogatása</i>
		<i>Hagyományos, őshonos és tájjellegű állat- és növényfajták termesztésének és tartásának, illetve tudományos programokba történő bevonásának támogatása.</i>
		<i>Integrált, magyarvetőmag termesztés kiemelt támogatása.</i>
	<u>GMO-mentesség fenntartását segítő intézkedések</u> (korrekt és széles körben elfogadható szakmai álláspont kialakítása és érvényesítése)	<i>Génbanktartalékok hasznosítására irányuló komplex kutatási programok támogatása</i>
	<i>Alternatív energia hasznosítására alkalmas üzemek fejlesztési támogatása</i>	
<u>Alternatív energia hasznosítás</u> (a települések és a gazdálkodók érdekközösségének megteremtése)	<i>Települési minierőmű-program fejlesztési támogatása</i>	

Társadalmi célok szerinti bontásban

Munkahely-teremtés	Integrált közösségi-, kistermelői- és fiatal gazdálkodói adókedvezmények, az előállított és forgalomba hozott termékvolumenre vetítve
	Foglalkoztatási adókedvezmények az állattartási és a kertészeti szektorokban
	Az erdészeti közmunkaprogram és települési energetikai célú biomasszaprogramok összevonása
	Fejlesztéshez kötött vízgazdálkodási adó- és díjkedvezmények
	Települési minierőmű-program fejlesztési támogatása
	Termeléshez kötött támogatások maximális alkalmazása és termelésalapú támogatási jogosultsági feltételek alkalmazása az állattartásban
	Kiemelt technológiai fejlesztési támogatások az állattartás, kertészet, vízgazdálkodás és vetőmagtermesztés területén
Élelmezés- és élelmiszer-biztonság	5%-os általános forgalmi adó az alapvető élelmiszerekre
	Termeléshez kötött támogatások maximális alkalmazása és termelésalapú támogatási jogosultsági feltételek alkalmazása az állattartásban
	Kiemelt technológiai fejlesztési támogatások az állattartás, kertészet, vízgazdálkodás és vetőmag termesztés területén
	Kiemelt marketingprogramok civil szervezetek bevonásával
	Deregulációs program végrehajtása
	Tisztességtelen piaci magatartások elleni hatékony fellépés civil szervezetek bevonásával
	Közösségi termelési programok, integrációk kialakításának támogatása
	Önkormányzati regionális értékesítésszervezés (helyi piacok létrehozásának beruházási támogatása)
Gazdasági és környezeti fenntarthatóság	Fejlesztéshez kötött vízgazdálkodási adó- és díjkedvezmények
	A vízgazdálkodás előtérbe helyezése
	Állatjóléti szempontok kiemelt érvényesítése támogatáspolitikai eszközökkel
	Integrált magyar vetőmagtermesztés kiemelt támogatása.
	Hagyományos, őshonos és tájjellegű állat- és növényfajták termesztésének és tartásának támogatása
	Génbanktartalékok hasznosítására irányuló komplex kutatási programok támogatása
	Alternatív energia hasznosítására alkalmas üzemek fejlesztési támogatása (elsősorban biogáz)
	Települési minierőmű-program fejlesztési támogatása
Az állam és a társadalom kapcsolata	Deregulációs program végrehajtása
	Kiemelt marketingprogramok civil szervezetek bevonásával
	Tisztességtelen piaci magatartások elleni hatékony fellépés civil szervezetek bevonásával
	Átlátható hatósági és kifizető ügynökségi ügyintézés, rugalmas ügykezelés
	Állami termőföld-elővásárlási jog finanszírozási háttérének megteremtése
	Az erdészeti közmunka program és települési energetikai célú biomassza programok összevonása
A vidéki életforma alakítása	Integrált közösségi-, kistermelői- és fiatal gazdálkodói adókedvezmények kizárólag az előállított és forgalomba hozott termékvolumenre vetítve
	Közösségi termelési programok, integrációk, biogazdasági mintaprojektek kialakításának és működtetésének támogatása
	Önkormányzatok bevonása a regionális értékesítés-szervezésbe
	Hagyományos, őshonos és tájjellegű állat- és növényfajták termesztésének és tartásának, biogazdasági mintaprojektek létrehozásának, illetve tudományos programokba történő bevonásának támogatása.
	Települési minierőmű-program fejlesztési támogatása